

Taikus judėjimas už gyvosios gamtos išsaugojimą VšĮ „Girių inspekcija“

Kodas 306625563, Didlaukio g. 42-8, LT-08330 Vilnius, tel. +37067934089, el.paštas: giriuinspekcija@gmail.com
LT487189900010700257

Adresatai:

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai (Per TAIS)

**PASTABOS IR PASIŪLYMAI DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS
NUTARIMO PROJEKTO DĖL KAPČIAMIESČIO KARINIO POLIGONO
PROJEKTŲ ĮGYVENDINANČIŲJŲ INSTITUCIJŲ PASKYRIMO**

TAIS reg. Nr. 26-8351

2026 m. birželio 16 d. Nr. GI-2026-06-16-02

Vilnius

VšĮ „Girių inspekcija“, veikianti viešojo intereso – gyvosios gamtos, biologinės įvairovės, miškų ir visuomenės teisės į veiksmingą aplinkos apsaugą – gynimo pagrindu, teikia pastabas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projekto dėl Kapčiamiesčio karinio poligono projektų įgyvendinančiųjų institucijų paskyrimo, paskelbto TAIS sistemoje: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/d60075115e4311f1b20fcb7db81bf4bd> (toliau – Projektas).

Projektui iš esmės pritariame, nes būtina paskirti atsakingas institucijas, kurios realiai įgyvendintų kompensacines gamtos saugos priemones. Teigiamai vertiname tai, kad Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba numatoma atsakinga už naujų saugomų teritorijų steigimą už poligono ribų, esamų saugomų teritorijų ribų ir (ar) apsaugos režimo keitimą ir saugomų rūšių atkūrimo priemonių įgyvendinimą.

Kartu atkreipiame dėmesį, kad pats institucijų paskyrimas dar negarantuoja lygiavertės gamtinių vertybių apsaugos. Todėl siūlome Projekto lydimojoje medžiagoje ir tolesniuose įgyvendinimo veiksmuose aiškiai įtvirtinti šiuos principus:

1. Viešumas ir terminai. Siūlome nustatyti aiškų terminą, kada VSTT parengia kompensacinių priemonių veiksmų planą, ir jį viešai paskelbia kartu su žemėlapiais, atrankos kriterijais, numatomomis teritorijomis, režimo keitimo kryptimis ir saugomų rūšių atkūrimo priemonėmis.

2. Lygiavertiškumo kriterijai. Kompensacinės teritorijos ir priemonės turi būti parenkamos pagal konkrečias prarandamas ar neigiamai paveikiamas gamtos vertybes, o ne tik pagal bendrą plotą. Prioritetas turi būti teikiamas inventorizuotoms, bet dar nepatvirtintoms Europos Bendrijos svarbos buveinėms, kertinėms ir potencialioms kertinėms miško buveinėms, saugomų rūšių buveinėms ir radavietėms, šlapynėms, ažuolų ir kitų plačialapių medynams, sengirių, potencialių sengirių, pirmykščių ar mažai ūkinės veiklos paveiktų miškų požymių turintiems plotams, taip pat 100 metų ir vyresniems, o prioritetiškai – 130 metų ir vyresniems medynams.

3. Apsaugos režimo nesilpninimas. Jei bus keičiamos jau įsteigtų saugomų teritorijų ribos ar apsaugos režimas, tokie pakeitimai negali sumažinti esamos apsaugos kokybės. Kompensacija turi reikšti apsaugos sustiprinimą, naujų teritorijų įsteigimą ar realias rūšių atkūrimo priemones, o ne formalų ribų perbraižymą.

4. Nepriklausomas gamtinis pagrindimas. Kompensacinės priemonės turi būti grindžiamos aktualiais gamtiniais tyrimais, buveinių ir rūšių duomenimis, o ne vien administraciniu patogumu ar infrastruktūros poreikiais. Prieš tvirtinant konkrečias priemones turi būti viešai paskelbtas jų ekologinis pagrindimas.

5. Visuomenės dalyvavimas ir stebėseną. Siūlome užtikrinti NVO, vietos bendruomenių ir nepriklausomų ekspertų galimybę susipažinti su kompensacinių priemonių projektu ir teikti pastabas. Įgyvendinimo eiga, stebėsenos rezultatai ir finansavimas turėtų būti viešinami periodiškai.

Prašome užtikrinti, kad kompensacinės priemonės būtų suplanuotos ir pradėtos įgyvendinti ne vėliau kaip kartu su veiksnių, darančių neigiamą poveikį gamtos vertybėms, pradžia, o kai įmanoma – iki tokių veiksnių. Tik taip galima išvengti situacijos, kai gamtinės vertybės prarandamos nedelsiant, o jų kompensavimas atidedamas neapibrėžtam laikui.

Apibendrinami Projektui iš esmės pritariame, tačiau siūlome papildyti jo įgyvendinimo pagrindimą aiškiais viešumo, terminų, lygiavertiškumo, nepriklausomo gamtinio pagrindimo ir visuomenės dalyvavimo saugikliais.

Pažymime, kad mūsų organizacijos veikla laikytina visuomenės dalyvavimo viešojo intereso klausimais veikla pagal Lietuvos Respublikos civilinį procesą reglamentuojančių Europos Sąjungos ir tarptautinės teisės aktų įgyvendinimo įstatymo 31³⁵ straipsnį ir remiasi Orhuso konvencija.

Pagarbiai
VšĮ „Girių inspekcija“